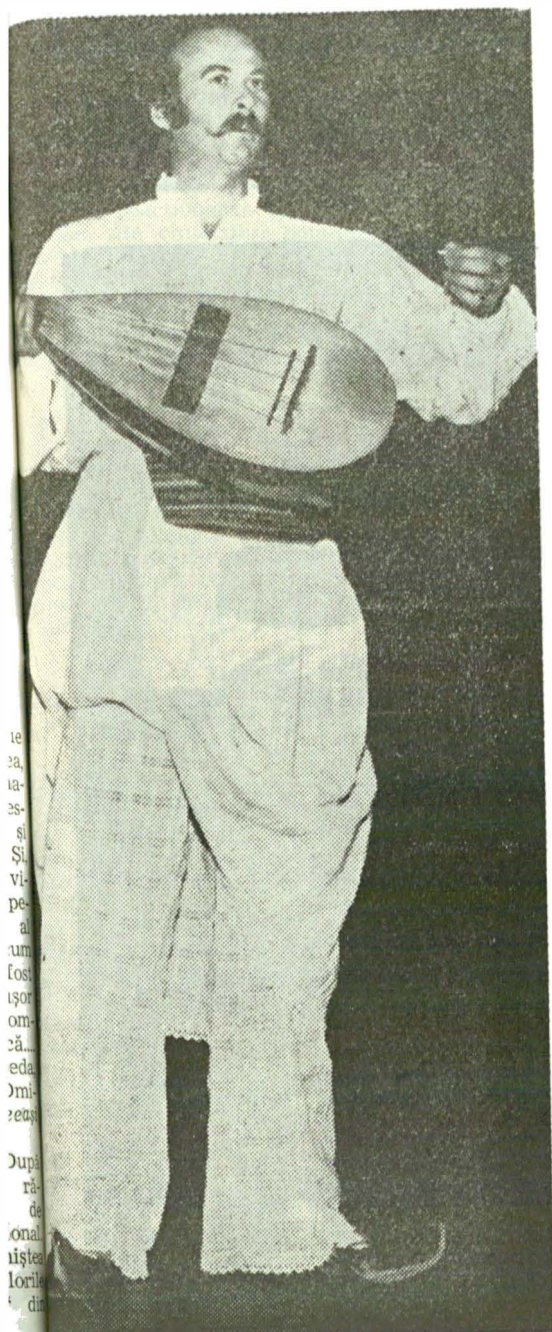

Valori ale teatrului românesc

Tudor Gheorghe :

*„În primul rînd,
mă simt român...”*

— Cum ai ajuns să cinți, Tudor Gheorghe ?

— Greu. Greu. Așa cum am mai spus-o, la mine cîntecul a venit după teatru. Atunci cînd mi-am dat eu seama — la douăzeci de ani, douăzeci și unu neîmpliniți, cînd am terminat Institutul de teatru — că, totuși, trebuia să fac demonstrația unor calități profesionale, pe care le aveam, credeam că le am, ca actor (a trecut destul de mult timp pînă să mă conving) a trebuit să fac ceva. Dacă nu faci nimic, mori. Și atunci am început să caut, și am căutat în ceea ce mi-era mai la îndemînă. Am început să fac, pe lîngă exerciții fizice serioase, exercițiile fundamentale ale oricărui tînăr actor — cele pentru păstrarea sensibilității artistice. Lucru care se face, după părerea mea, cu exercițiu. Ce exercițiu poate fi mai bun decît simțirea serioasă și profundă și gravă a poeziei ? Încercarea de a „cobori” foarte adînc, la stările poetice pe care și le-a imaginat și le-a trăit cel care a scris. Încercarea de a te apropia, de a te confunda cu aceste stări. Desigur că citind Eminescu, mult, citind Shakespeare, citind...

— Greșesc înțelegînd că, de fapt, căutînd în alții, căuții în dumneata ?

— Da, așa e. Cred că abia după ce îi citești și-i cunoști pe foarte mulți, începi să te descoperi pe tine.

— Unde-l mai greu să cauți : în tine sau în alții ?

Un mestretel...

— Absolut că în tine e cel mai greu, în ceilalți găsești ușor.

— **Cîtă credință ți-a trebuit în adevărul dumitale ?**

— Douăzeci de ani. Pentru că de-acum douăzeci de ani am început să cred în adevărul meu.

— **Există un adevăr propriu generației noastre, pe care și acest interviu l-ar putea reprezenta ?**

— Există. Fără doar și poate. Cred în continuare că sintem o generație cu mari disponibilități. Cei care au vrut într-adevăr, dintre noi, oamenii acestei generații, să devină buni profesioniști, foarte buni profesioniști, au învățat în facultate foarte serios.

— **Aș zice că au învățat foarte serios și în școală.**

— Și în școală. Și, ca să fie și mai buni profesioniști, după ce și-au terminat studiile profesionale, ingineri, medici, profesori, muncitori de înaltă calificare, au continuat să se pregătească profesional, ca să devină cei mai buni în branșa lor. Nu sînt deloc uimit de faptul că generația noastră vine la spectacolele mele cu toată dragostea. Ea redescoperă aici ceva pierdut în perioada dedicată exclusiv profesiei, cînd a uitat, pentru o vreme, de pregătirea lăuntrică. Iar datoria noastră ca actori, ca artiști, e să recucerăm acel timp, acel spațiu din inima fiecăruia, care nu s-au umplut la vremea

În examenul de producție pe scena Institutului : Cliff din „Privește înapoi cu mine” de John Osborne

crușenă de suflet, de poezie, de sensibilitate. Iată de ce cred că ceea ce facem noi se adresează în primul rînd acestei generații.

— **Cinteele dumitale au un timbru foarte personal și un adevăr, un adevăr al dumitale, care devine și al nostru. De unde crezi că izvorăște acest adevăr — de fibră, de sensibilitate, de simțire românească... ?**

— Asta se datorează, poate, unui dor din mine de a selecta valorile reale din ceea ce există în înregistrările Institutului de folclor, adică poezia de cea mai înaltă calitate folclorică. Și simțului meu muzical, care reacționează la motivele fundamentale ale cîntecului popular. Sigur că sînt foarte multe variante ale fiecărui cîntec, ale fiecărui motiv. Dar se pare că, tot căutînd și tot ascultîndu-le, am reușit să le găsesc pe cele mai reprezentative.

— **Și chiar s-ajungi — mi-ai îngădui să spun — la o variantă proprie.**

— De fapt, asta și vreau să fac. De ceea mi se pare că nu e suficient să avem în vedere doar cîntă „autenticitate” folclorică există în interpretările cîntecelor mele. Cînt de „autentic” este Tudor Gheorghe cînd cîntă un cîntec popular la Păduri, să zicem, sau din altă zonă a județului.

— **Ceea ce ar putea fi similar cu a te întreba cîntă „strictă” autenticitate există în cîntecele Mariei Tănase.**

— E-adevărat. Cred că autenticitatea constă tocmai în găsirea propriei mele sensibilități și propriei mele stări în aceste cîntece. Eu sînt un lăutar al generației și al vremii mele, un lăutar, dacă reș, ca Barbu Lăutaru al vremii lui. Un lăutar al unor generații care lucrează la vîrsta de șapte, zece sau doisprezece ani cu minicalculatoare.

— **N-ai subscris intru totul la afirmația dumitale, pentru că, din păcate, noțiunea de lăutar s-a cam discreditat.**

— Da' nu e vina mea.

— **Nici a dumitale și, desigur, nici în totalitate a celor care au practicat această meserie.**

— Eu am spus lăutar în sensul pe care-l reprezenta Barbu Lăutaru.

— **E foarte frumos ceea ce spui. Mi se pare însă mai adecvată noțiunea de menestrel. Menestrel la curțile domnului.**

— Da, e adevărat, pentru că lăutarul — acum, dacă tot discutăm... — lăutarul este în primul rînd exponentul unei poezii de factură populară, lîmpede. Or, evoluția mea artistică include nu numai partea folclorică, ci și valorificarea într-un sistem propriu a poeziei culte. În acel spectacol de care spuneai, **Menestrel la curțile domnului**, dacă mai ținem minte anîndoi, cîntam Arghezi, cîntam Blaga și Ion Barbu.

— **În cluda enormei dumitale popularități, trebuie să-ți spun că unii oameni de teatru de îndiscutabilă bună-credință, și în același timp mari melomani, nu te apreciază. Crezi că e vina lor sau a dumitale ?**

— Asta e de discutat. Cred că e și vina lor, dar poate că e și vina mea.

— **Unde ar fi vina lor și unde ar fi vina dumitale ?**

— E greu să spun eu asta. Dar sînt ferm convins că dintr-o sală de opt sute de spectatori, toți opt sute pot pleca fericiți după un spectacol de-al meu. Unii vor fi înțeles sau vor înțelege o anume latură a stării mele poetice, alții îmi vor găsi vină din motive „tehnice”, dar cred că eu, față de mine îmi fac datoria ; iar dacă nu reușesc să ajung, pentru mine, să fiu fericit, atunci acea bucată sau acel spectacol în care eu nu sînt fericit dau „satisfacție” celor care nu mă apreciază. Pentru că și mie îmi provoacă o acută insatisfacție.

— **Cred, simt că te-ai apropiat de chela succeselor dumitale, care, după părerea mea, stă în extraordinara comuniune care se stabilește între public și cel ce cîntă, între public și Tudor Gheorghe.**

— Sigur, la primele mele spectacole — mă refer la **Menestrel la curțile domnului** și la **Șapte balade** — comunicarea directă cu publicul nu se stabilea întotdeauna. Adică, eu eram cu lumea mea, iar cei care mă ascultau puteau să mă înțeleagă sau nu. În ultima vreme, simt mult mai tare publicul.

— **Al întreprins de curînd un lung turneu în S.U.A. și în Canada. Cum se vede România de la New York ? Și cum se vede din Canada ?**

— Și de la New York și din Canada, România se vede — pentru omul care iubește acest petec de pămînt — mare, imens de mare. Așa cum se vede și America din acest mic petec de pămînt.

— **Mi-ai spus că ai fost la Grinzing, în Austria. Nu ți s-a părut că te**

simți acolo ca acasă? Chiar dacă era vorba de o casă în care, desigur, nu mai fusesseși niciodată?

— Asta am trăit nu numai în Austria, nu numai la Grinzing, ci și în America și în Canada. M-am simțit la gospodari — în sensul cel mai adevărat al cuvintului, al cuvintului românesc gospodar — la fel de bine, pentru că oamenii știau să mă facă să mă simt bine. Sigur că la Grinzing eram în Europa, la o mică opt sute de lei dus-întors cu trenul, foarte aproape de casă, și sentimentul l-am trăit mai altfel. Distanța imensă dintre România și America făcea să se supradimensioneze în sufletul meu sentimentul de „a fi acasă“. Și îl căutam în cele mai marunte lucruri. În cele mai mici gesturi. În clipa în care mă întâmpina un gest de prietenie, sentimentul acesta creștea într-atât încât mă simțeam chiar ca acasă.

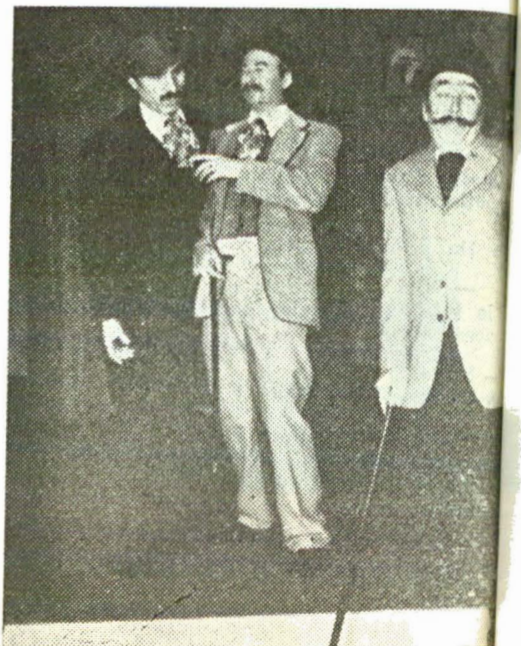
— **Sînt convins că foarte mulți dintre spectatorii americani erau sau fuseseră la origine români. Nu-ți cer un răspuns conformist, chiar dacă întrebarea e realmente dificilă: în ce măsură rămăseseră ei români? Am în vedere firește ethos-ul lor, înfiorarea acelei fibre de gând și de simțire care ne particularizează în lume, și în fiecare dintre noi.**

— Eram în Canada, într-o familie de români. Familie al cărei șef — „de clan“, ca să folosesc un termen americanesc — avea 83 de ani. Venise în Canada într-o pereche de opinci, în 1916. Acum era un bătrîn frumos, vioi, care-și păstrase fcarte bine mintea și lumina din ochi. Și, aflînd că e un român în zonă, m-a invitat într-o zi la masă, la prînz. Și-au venit copiii lui, patru — trei fete și-un băiat; au venit nepoții — vreo optsprezece, fete și băieți; au venit strănepoții — mulți; și, cînd ne simțeam bine, a intrat un stră-strănepot. Vorbeam cu toții românește. O limbă frumoasă, o limbă veche, limba cu care el plecase din Bucovina. Și-a intrat stră-strănepotul lui, de 7 ani, și-a zis: „Hallo, how are you, sir?“ („ce mai faci, domnule?“). Iar bătrînul a zis: „Mîă !!!“... Băiatul și-a lăsat capul în jos și-a zis: „Săru'-mîna, tataie...“ — „Așa!“ a mai zis stră-străbunicul. Pe acești oameni — care, fiind cetățeni loiali ai țării lor de adopțiune, nu uită și nu pot să uite, totuși, de unde au plecat — trebuie să-i ținem într-o permanentă legătură cu spiritualitatea românească. Sigur că sînt și oameni care și-au pierdut această simțire, dar sînt nesemnificativi. Ei nici măcar nu mai sînt, nu mai știu să se bucure, în sensul adevărat. S-au pierdut, s-au risipit. Această

Vlad Țepeș, în „A treia țepă“ de Marin Sorescu. Partener, Ilie Gheorghie

În „Al matală, Caragiale“, alături de Remus Mărgineanu și Iancu Goanță

societate, această lume care știe să te poască laolaltă și frumusețile și uriciunea, i-a amestecat într-o anume pastă, din care-a făcut ce a vut. Cei care au știut să-și păstreze întregi demnitatea și frumusețea rămin și astăzi niște stilpi ai simțirii românești, acolo unde se află.

— Ce crezi c-ar trebui făcut, concret, pentru el? Ce-am fi noi dători să facem pentru el, tot ca românii?

— O cît mai puternică legătură înalt spirituală cu el. Nu jumătăți de măsură. Nu făcături folclorice. Nu reprezentații în paiete și costume de artizanat, nu farduri și o anume bună dispoziție neapărat obligatorie cînd cîntă muzică populară. Ci înțelegerea profundă și transmiterea sensurilor unei civilizații străvechi, cum este a noastră. De aceea cred că ar trebui să meargă acolo artiști de talia lui Dumitru Fărcaș, a lui Constantin Gherghina, a Domnicăi Trop, țărâna din Izverna. Tare m-aș bucura să văd cum ar reacționa americanii...

— Și lista e mult mai lungă. Aș adăuga-o, de exemplu, pe Veta Biriș.

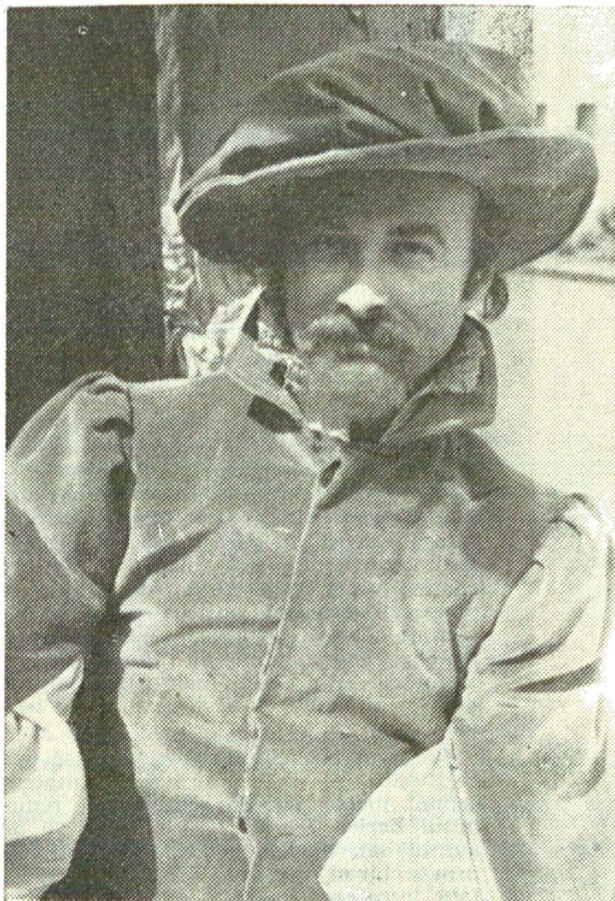
— Pe Veta Biriș, pe Vicoveanca, iată numai în Bihor cîte fete extraordinare sînt, și care cîntă autentic și adevărat folclorul Bihorului — și mulți alții, mulți alții...

— Cum ți se pare teatrul românesc actual și teatrul pe care-l faci alături de colegii de la Naționalul craiovean, după acest lung periplu occidental? N-aș vrea, să te referi numai la mijloacele artei noastre teatrale, ci și la locul acesteia în viața oamenilor. Sîntem sau rămînem ce-am fost, romanțici? Și m-ar interesa, mai ales, dacă crezi că sîntem sincroni nu cu Occidentul, ci, în clipa de față, cu noi înșine!

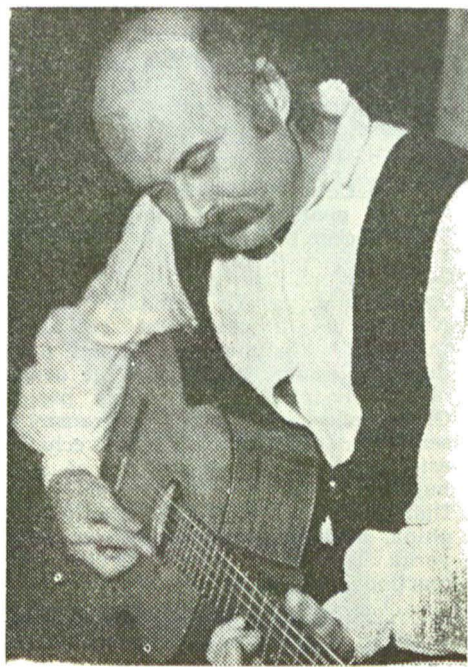
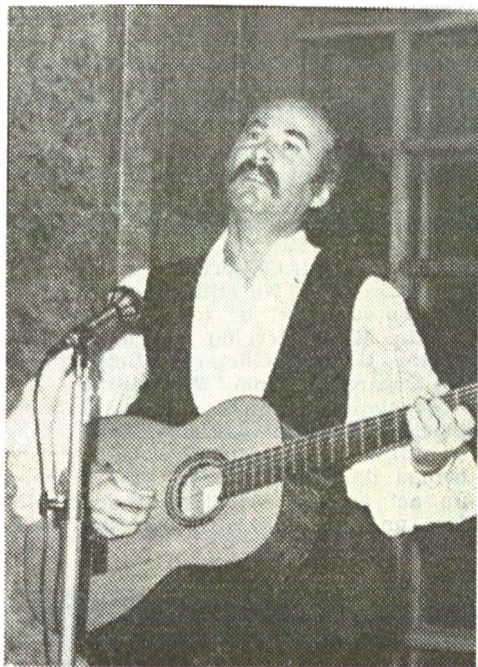
— Întrebarea e lungă și trebuie despicată în mai multe. Sigur că orice călătorie într-o altă lume te împinge către o luciditate extraordinară. În fața fenomenelor naturii, ești confruntat de foarte multe ori cu propriile tale sentimente. Cel mai acut am simțit dorul de țara la Detroit cînd a început să ningă. Am realizat că ninge... ca la noi. Pentru mine, depărtarea, depărtarea asta lungă, două luni și ceva plecat de-acasă, a însemnat rememorarea drumului parcurs în întreaga mea activitate artistică de pînă acum. La Niagara, în Canada am rămas cîteva ore să-mi adun gîndurile, privind cum cade acea imensitate de apă. Din curbuleul care se formează cînd e soare deasupra Niagarei, mi-am refăcut aproape toată viața, gîndindu-mă cu seriozitate la ce am de făcut de-acum în-

colo. Am înțeles pe urmă, ascultînd — de fapt propriile mele glasuri erau, propriile mele întrebări erau, nu mai auzeam nici macar celebrul zgomot al cascadei — ce înseamnă, pentru un actor, necesitatea lucidității în simțire. Sînt dominat de multe ori, în spectacole, de stîrile de suflet, de sentimente. Și de multe ori am pierdut pentru că n-am știut unce să opresc această sensibilitate.

Cum bine știți, la noi, la Craiova, e o mișcare teatrală serioasă, e un colectiv de actori buni. Nu știu cîte teatre se pot învîndi cu actori de talia cîtorva dintre aceștia. M-aș referi nu numai la Vasile Cosma, la Petre Gheorghiu-Dolj, la Valeriu Dogaru, la Remus Mărgineanu — iată, o revelație în film! —, ci și la acești băieți mai tineri care sînt Mihali, Colan și alții, care am ferma convingere că vor evolua din ce în ce mai bine. Sigur că un act artistic e mai greu de împlinit fără un act regizoral. N-am spus intim-

**„Richard al II-lea” de Shakespeare
— rolul titular**

Inspirație și concentrare...

plător un **act artistic** și un **act regizoral**. pentru că se poate să faci un act artistic și fără intervenția unui regizor. E ceea ce am făcut eu, de foarte multe ori; eram propriul meu regizor. Dar eram eu singur și atît.

— Mai simplu spus, te întrebam dacă teatrul nostru ți se pare vechi sau nu, în raport cu lumea de azi.

— Aici, vroiam să ajung și eu. Cîtă vreme ne păstrăm și ne lăsăm dominați. duși numai de pornirile noastre interioare, de sensibilitatea noastră, așa-zisa noastră sensibilitate, sau chiar sensibilitatea noastră artistică reală, a fiecărui individ, teatrul nostru poate fi și poate rămîne vechi. Cîtă vreme există însă — și există în teatrul nostru — această luciditate, de care vorbeam mai înainte, sîntem contemporani nu numai cu noi înșine, ci și cu cele mai mari realizări pe plan mondial, în ceea ce privește teatrul.

Am avut bucuria, la New York, să văd pe Broadway un mare actor, Anthony Quinn, jucînd într-un musical, în renumitul **Zorba Grecul**. La cei peste 70 de ani ai săi, dovada înaltului profesionalism a biruit tot ce e vîrstă biologică. Iată de ce cred foarte tare în actorul profesionist, din toate punctele de vedere. Nu cred în actorul care se bîzuie exclusiv pe talent și care se risipește, vorba

poetului, în „trebi mărunte“, considerînd că e plin de har și că pentru el teatrul este o bagatelă, că are talent și că nu-i mai trebuie nimic. Nu e adevărat. Am văzut mari actori care s-au ratat tocmai pentru că au fost prea convinși că au talent. E bine să plutească în noi o permanentă incertitudine. O nesiguranță generînd acel tremur, fără de care un act artistic nu poate fi. E o diferență fantastică între siguranța de sine și tupeul în scenă. Tupeul e un lucru care mă jignește pe mine ca spectator, și mă doare că imprimă un fel de vulgaritate actorului, iar siguranța adevăratului artist se simte prin munca lui, se „vede“. Eu vorbesc ca profesionist — pentru spectator e mai greu să facă deosebirea, dar și spectatorii o simt. Ei știu să facă deosebirea între siguranță profesională și tupeu.

— Nu pot să-mi refuz o întrebare: ce e un actor, Tudor Gheorghe?

— Ascultam ieri, la Radio București, din fonoteca de aur a Radiodifuziunii române, **O noapte furtunoasă**. Îl ascultam pe Giugaru, ascultam atent, și mă întrebam de unde oare atîta știință de a rosti fiecare cuvînt „încărcat“, ca și cînd fiecare cuvînt care-ți iese din gură n-ar zbura... așa... și ar atîrna greu de limba ta și s-ar rostogoli jos, pe pămînt?! Cred că actor este omul care știe să dea

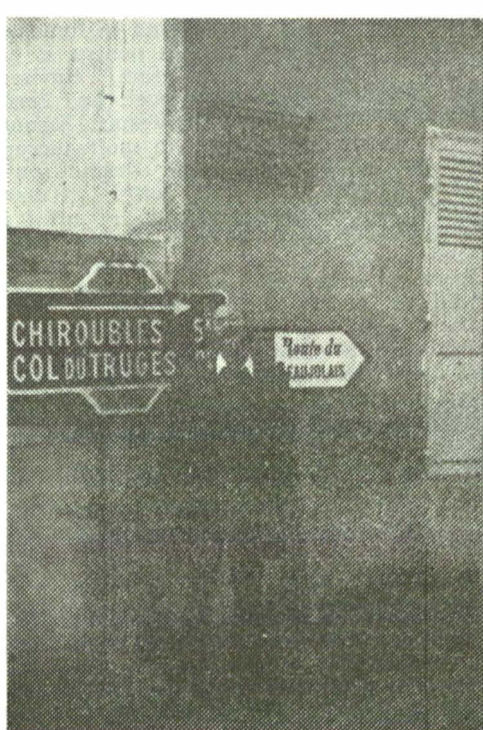
valoare fiecărui cuvînt, fără să avertizeze: „fiți atenți, cită greutate pun în acest cuvînt!” Actor este omul care știe, întîi și întîi, să dea greutate cuvintelor, și care poate, în spatele acestor cuvînte, să-și sugrume sufletul, cît poate de tare, ca să nu-i iasă din gîtlej odată cu vorba. Să găsească o anumită cantitate de emoție și de gînd pentru fiecare cuvînt, fiindcă numai așa poate să-i dea greutate. Cred că actorul s-ar defini și-așa. Întîlnirea într-o viață de om, într-o carieră de artist, cu atîtea structuri psihice, cu atîtea feluri de stări, de sensibilități, de caractere, face ca, fără să vrei, să iei de la fiecare cite ceva. De la fiecare personaj pe care-l omori, odată cu nașterea lui. Pentru mine, marile satisfacții nu sînt spectacolele, marile mele satisfacții, ca artist, sînt repetițiile, munca mea cu acel personaj pînă a-l duce în scenă. Spectacolul propriu-zis este o împlinire, rodul acelei munci. Dar frumusețea pentru mine, ca artist este această muncă de creație, acest laborator al repetițiilor. Luînd de la un personaj un dram de suflet, de la altul un dram de cinism, de la altul puțină bunătate, de la altul puțină luciditate, de la altul mai multă profunzime, de la altul lejeritatea de a trece dintr-o parte într-alta, dintr-o viață într-alta, dintr-o stare într-alta, cunoscînd atîția oameni, atîtea personaje, ajungi să te poți construi și pe tine însuși. Din interior spre exterior. Și de-asta spun că teatrul m-a ajutat să devin om, prin diversitatea de oameni cu care am avut șansa să mă întîlnesc, în „formarea” lor, în crearea lor, în nașterea lor.

— Unde ți-ai dorit să cînti în continuare? Și — inevitabilul — de ce?

— În primul rînd, am o datorie de suflet să cînt în comuna Dăbuleni. Pentru că, înainte de a pleca în America, m-am dus în comuna Dăbuleni și am luat un cojoc și-un lajbar, care mi-au ținut cald în America, și care parcă nici n-au lăsat sufletul meu să iasă dîncolo de ele.

— Ai avut vreodată momente cînd te-ai simțit ardelean? Ce crezi că face ca mai ales Ardealul să fie în noi, în fiecare român?

— De multe ori m-am simțit ardelean. De foarte multe ori. Eu cînt muzică din Ardeal, dar prieteni suptîri, cunoscători dintr-ale cînteacului ardelenesc, mi-au spus: „Toadere dragă, fain zici, da' parcă-i lioste ceva!” Totuși, eu care sînt prieten

Călător fără bagaje...

cu-atîția olteni, care vibrează superb ardeleneste, mă simt ardelenesc ori de cite ori îi cîntes pe Blaga, pe Goga, Coșbuc sau Rebreanu, pentru că „înteleg” foarte bine ardeleneste. Cită vreme Ardealul vibrează la cîntecele pe care le cînt eu din Oltenia, cită vreme oltenii mei cîntă cu mine, în sala Teatrului Național. „Săracă inima me / Une vede-o fîntine / O turbură și-apoi be,” cită vreme Bucovina ascultă Ardealul cînd îl cînt eu, cită vreme Dobrogea ascultă Bucovina, așa cum o cîntă un ardelenesc numit Tudor Gheorghe, născut în comuna Podari, județul Dolj, mi se pare că demonstrăm o extraordinară unitate națională, în cugget și-n simțiri. De aceea cred că mă simt și ardelenesc, mă simt și moldovean, pentru că mă simt român, în primul rînd.

— Pentru că sîntem dintre acel oameni care ne simțim români, cum ai spus, și deci întotdeauna datorî, ce-ți pare rău că n-ai făcut încă și ce te simți dator să faci în viitorul apropiat? Pentru dumneata, pentru ai dumitale, deci pentru ai dumitale și pentru dumneata?

— Dacă voi fi sănătos, în următorii doi ani de zile, voi face cel mai frumos soe-

facol care s-a făcut vreodată în lume, de către un om. Pentru el și pentru ai lui. Anul trecut, în Franța, l-am cunoscut mai bine pe acest mare poet, Leo Ferre. Despre Yves Montand, despre Jacques Brel, despre Brassens știm multe lucruri. Ei își cîntă propriile lor drame sentimentale și sociale. Iată, dintre toți marii poeți ai cîntecului din lume — iată-l pe Thomas Dylan, iată-l pe Cohen, marii cîntăreți-poeti americani — nimeni n-a făcut un spectacol care să dureze o săptămână, un spectacol care să se cheme **Lecția de citire**, un spectacol care se vrea o ilustrare a acestei capodopere a criticii noastre literare, „Istoria literaturii” a domnului Călinescu. Vreau să fac un spectacol care să pornească de la primele scrieri în limba română, să dureze șapte seri, trecînd prin punctele cele mai importante ale culturii românești și ale evoluției limbii și civilizației țării noastre. Lucrul e început și cred că va fi o împlinire, pentru mine și pentru noi.

— Cum crezi că ar trebui organizat un turneu în străinătate al lui Tudor Gheorghe, ca el să fie cit mai productiv ?

— Cu o bună difuzare a cîntecelor pe care le cînt. E dureros pentru mine că, iată, după atîția ani cît am lucrat la Institutul de folclor, deci am fost implicat în ceea ce înseamnă cercetare folclorică, nu am un disc de folclor semnat Tudor Gheorghe. Și asta îți jur că nu din vina mea. Sigur că am fost mereu întrebat, peste tot : „discurile dumitale ? discurile dumitale ? discurile dumitale ?” Dacă oamenii le-ar găsi, poate că s-ar apropia și mai mult. Și nu numai cei de structură psihică și de simțire românească. Pentru că am avut marea bucurie, și-n Franța, și-n America, și-acum în Austria, să văd că nu numai românii erau interesați, ci și străinii.

— E vorba, în ultimă instanță, de strategia unei politici culturale. Iar aceeași întrebare care ți s-a pus acolo, ți s-ar fi putut pune la fel de bine și-aici : „unde sînt discurile dumitale ?” Nu le-am văzut niciodată în magazinele noastre de muzică, pentru că se epuizează imediat după apariție, și e păcat că nu gîndim mai bine și

mai politic acest tiraj al discului românesc.

Te-am ascultat de multe ori și, ceea ce poate nu știai, chiar și la ceasurile mele de taină. De-aceia ți-am intuit o dorință de mintuire prin cîntec, o irepresibilă sete de întoarcere la izvoarele sinelui, care se cer slobozite întru cîntarea filinței ce se descoperă și se re-zămislește mereu pe sine, cunoscîndu-și trălnicia și statornicia rădăcinilor sale. Cînd te simți mintuit, Tudor Gheorghe ?

— Cînd sînt în prag, gata să ajung prin cîntec la o stare în care nu mai aud nimic, cînd încep să mă confund cu sunetele, cu durerea ascunsă în spatele vorbelor. Sau cu bucuria ascunsă în spatele lor. Cînd îmi dau seama că am atins cel mai înalt prag, pragul de sus, cînd realizez că, avînd șansa pauzei, șansa tăcerii, o pot umple cu atîta simțire încît să nu se audă tăcerea. Atunci cred că sînt alt om.

— Cînd ți se-ntimplă, poate, să te cauți, pe cine găsești, Tudor Gheorghe ?

— Acum mă obligi să fiu poetic.

Cînd încerc să mă caut pe mine, mă găsesc, de foarte multe ori, numai pe mine. Și cînd mă sperii că sîntem numai noi doi, atunci încep să-mi caut sprijin. Și întind mîna în partea dreaptă, dau de-o stea, întind mîna în partea stîngă, dau de altă stea, ridic mîna deasupra capului, dau de-un soare, bag mîna în pămînt și dau tot de soare, și în atîta lumină, și din dreapta și din stînga, și de sus și din pămînt, îmi găsesc aproape, în cămăși albe, în cohorte întinse, călăreți sau pedestri, toți strămoșii mei de spirit și de simțire. Îmi găsesc toți țărani, îmi găsesc toți poeți, îmi găsesc prietenii morți și prietenii vii, îmi găsesc familia, îmi găsesc copilul, găsesc pînă și paharul ăsta de vin, și-atunci mă trezesc că nu mai sînt singur, se umple casa de lumină, eu — de har și cîntecul — de duh, că toată lumea stă să se-ntrebe : de unde-i vin toate astea lui Tudor Gheorghe ?

Convorbire realizată de

Victor PARHON